

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře

ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ÚŘADU PRO PŘÍSTUP K DOPRAVNÍ INFRASTRUKTUŘE ZA ROK 2020

č. j. UPDI-0830/21/KP ze dne 12. března 2021

Předkládá:
Ing. Pavel Kodým
předseda Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře

OBSAH

Úvodní slovo předsedy	2
Výkon státní správy v oblasti drah a civilního letectví	4
Úřad a výkon státní správy	6
Činnosti úřadu	7
Správní řízení v roce 2020	10
Řízení o opravných prostředcích	12
Soudní řízení	12
Monitoring železničního trhu	13
Cenová kontrola a státní dozor	14
Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím	16
Mezinárodní aktivity	17
Hospodaření Úřadu	18
Kapitálové výdaje v rámci programového financování	20
Nároky vůči státnímu rozpočtu k 31. 12. 2020	21
Systemizace a naplnění počtu pracovních a služebních míst	21
Vnitřní a vnější kontroly	23
Závěr	23

Úvodní slovo předsedy

Zpráva o činnosti a hospodaření je vypracována na základě § 9 zákona č. 320/2016 Sb., o Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře, a poskytuje základní přehled o činnosti tohoto úřadu v roce 2020. Zpráva je předkládána Poslanecké sněmovně a vládě České republiky, poté bude zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře (dále jen „Úřad“) byl, jako ústřední orgán státní správy se sídlem v Praze, zřízen k 1. 4. 2017 na základě výše uvedeného zákona. Hlavním předmětem jeho činnosti je usměrňování přístupu na železniční dopravní cestu a regulace přístupu ke službám, včetně řešení sporů, a cenová kontrola v oblasti železničních drah. Úřad má též svěřen dohled nad vyjednáváním o letištních poplatcích a vykonává agendu interoperability evropského elektronického mýta. Úřadu nejsou podřízeny žádné jiné úřady, neposkytuje žádné dotace. Veškeré jeho výdaje z rozpočtu jsou vynakládány výlučně na výkon státní správy.

V oblasti liberalizovaného železničního trhu je stěžejním úkolem Úřadu ochrana železničního dopravce jako slabší smluvní strany před libovůlí provozovatele infrastruktury nebo provozovatele služeb, na jejichž využití je dopravce odkázán. S tím souvisí zajištění spravedlivé soutěže mezi dopravci, tj. ochrana před narušením této soutěže ze strany provozovatelů infrastruktury. Výkon funkce regulátora v drážní dopravě tvoří nejrozsáhlejší část agendy Úřadu, přitom úzce spolupracuje s Drážním úřadem a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Ke spolupráci s Drážním úřadem došlo například při řešení přístupu ke dráze Děčín – Oldřichov u Duchcova, s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže při řešení přístupu na vlečkový systém OKD na Ostravsku.

V oblasti letecké dopravy je úkolem Úřadu zajištění transparentního a nediskriminačního postupu při vyjednávání o letištních poplatcích a dohled nad nediskriminačním přístupem k poskytování služeb letišť. Diskriminace může potenciálně spočívat jednak v celkovém navýšení ceny, poskytování slev větším dopravcům, či v motivačních programech pro vybrané dopravce. V České republice se dohled nad poplatky týká Letiště Václava Havla Praha. Letecká doprava byla naprosto zásadně postižena poklesem přepravy způsobeným celosvětovou pandemií covid-19. Přesto se žádný z dopravců ve věci stanovování letištních poplatků na Úřad neobrátil.

V oblasti pozemních komunikací je úkolem Úřadu výkon poradní a mediační funkce při sjednávání smluv mezi provozovatelem evropské služby elektronického mýta a provozovatelem národního mýtného systému. Jde hlavně o posuzování nediskriminace a transparency smluvních podmínek (smírčí orgán). Zatím však ke sporům při zavedení evropské služby elektronického mýta nedošlo.

Prioritou vedení Úřadu zůstává budování vysoce profesionálního, odborně fundovaného a respektovaného úřadu, s kvalitním výkonem dozorové a správní činnosti. Hlavními zásadami proto zůstává transparentnost, nestrannost a nezávislost při všech činnostech, ale zvláště při výkonu státní správy a kontroly. Nástrojem ke splnění tohoto úkolu je zejména vzdělávání zaměstnanců a dále hodnocení a kontrola. Je třeba zajistit i požadovanou kvalifikaci, například splnění požadavků na oprávněnou úřední osobu pro rozhodování ve věcech přestupků. Kritériem kvality práce Úřadu jsou pak výsledky soudního přezkumu jeho rozhodnutí či věcí, o nichž rozhodl. K projednání žalob dochází se značným prodlením, takže do konce roku 2020 byl uzavřen pouze jediný případ.

Nejvýznamnějším předmětem činnosti Úřadu byl v roce 2020 výkon státní správy při regulaci přístupu na železniční dopravní cestu. V rámci této činnosti Úřad rozhodoval o podmínkách přístupu dopravců na tratě státní organizace Správa železnic, s.o., které jsou obsaženy v prohlášení o dráze. Předmětem řízení bylo zejména posouzení poplatků za užití dráhy a jejich souladu s cenovými předpisy. Zde Úřad shledal porušování cenových předpisů a rozhodoval o nesouladu prohlášení o dráze se zákonem. Úřad v roce 2020 řešil pravidla přidělování a odebrání kapacity při omezení provozování dráhy. Zásadní řešenou záležitostí zůstává schvalování plánu omezení provozování dráhy a jeho změn tak, aby mohla proběhnout potřebná údržba a investiční výstavba železniční sítě, a současně, aby dopady na provoz byly minimální.

V lednu 2020 nabyla účinnosti novela zákona o dráhách, která v sobě odráží transpozici tzv. 4. železničního balíčku. Ten přinesl nové požadavky na oddělení provozovatele dráhy a dopravce, které však již byly na většině sítě, díky nezávislému postavení státní organizace Správy železnic, splněny dříve. Nově se týkají například Českých drah, a. s., které si jako provozovatel některých částí celostátní dráhy musí obstarat nezávislého přidělce. Naopak se pro dopravce zhoršil přístup k zařízení služeb prostřednictvím veřejně nepřístupných vleček. Například vznikají spory o přístup na vlečkový systém OKD, který je vlastněn zahraniční firmou PKP CARGO INTERNATIONAL, a. s. Dále došlo k výraznému nárůstu počtu řízení z důvodu změny zákona o dráhách, kdy se nově schvalují i omezení trvající méně než 24 hodin. Druhým důvodem jsou obtíže v oblasti plánování omezení provozování dráhy, ke kterým došlo v souvislosti s pandemií covid-19.

Na závěr bych připomněl, že v roce 2020 byl i Úřad postižen omezeními spojenými s pandemií covid-19. Správní činnost Úřadu omezena nebyla, došlo k částečnému omezení výkonu státního dozoru a cenové kontroly. Osobně považuji provoz v režimu s využitím institutu home office ve větším rozsahu za komplikovaný zejména z hlediska omezení komunikace mezi jednotlivými zaměstnanci. K řešení složitých případů je třeba týmová práce a vzájemná komunikace, která tímto režimem byla ztížena. V roce 2020 byl naštěstí již pracovní tým stabilizován a přes zmíněné komplikace dochází ke zvyšování jeho odborné úrovně. Výsledkem jeho činnosti je řádný výkon státní správy ve svěřených oblastech, naplnění zákonných požadavků a vládou stanovených úkolů. Udržení vysokého standardu a další

zkvalitnění činnosti Úřadu zůstává nadále naší prioritou a současně závazkem i pro roky následující.

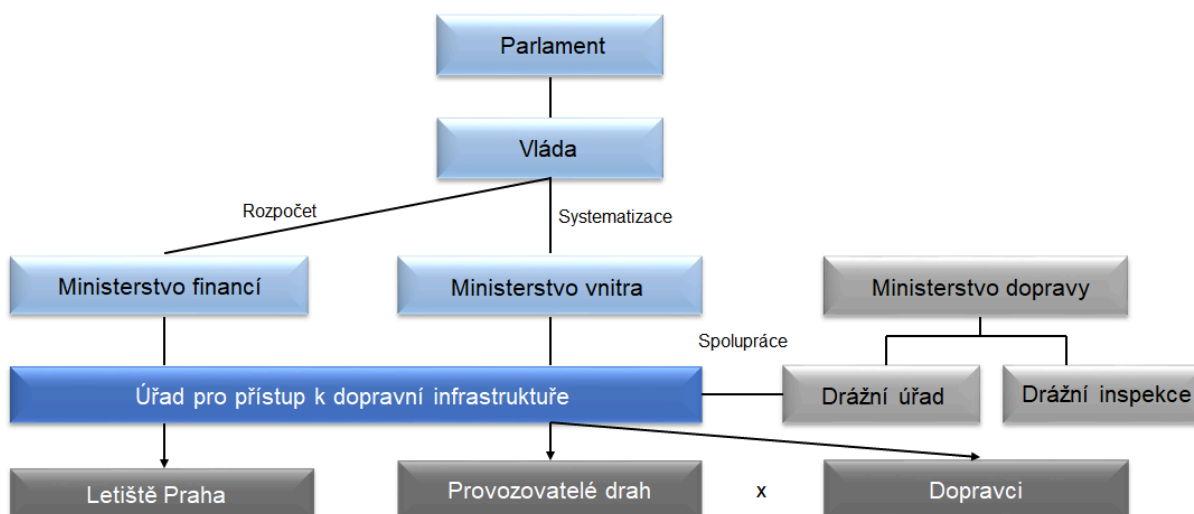
Výkon státní správy v oblasti drah a civilního letectví

Státní správa je v oblasti drah svěřena Ministerstvu dopravy, Drážnímu úřadu, Drážní inspekci a Úřadu. Kromě těchto správních úřadů vykonávají některé kompetence v rámci přenesené působnosti obce. Ministerstvo dopravy plní především funkci legislativní, jeho další agenda souvisí se správou státem vlastněných podniků, a to státní organizací Správou železnic a Českými drahami, a. s.

Analogická situace je v letecké dopravě. Státní správu ve věcech civilního letectví vykonává Ministerstvo dopravy, Úřad pro civilní letectví, Ústav pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod a Úřad. Zde je však jeho působnost omezena na dohled nad nediskriminačním přístupem k letištním službám na Letišti Václava Havla Praha.

Úřad působí zejména v oblasti regulace přístupu k železniční dopravní infrastruktuře a v oblasti rozvoje trhu na železnici. Hlavním úkolem regulace je odstraňování jakýchkoliv překážek trhu a zajištění konkurenceschopnosti železniční dopravy. Základní podmínkou činnosti regulačního úřadu je jeho nezávislost, která je vyžadována směrnicí 2012/34/EU, o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru. Zařazení Úřadu ve struktuře státu ukazuje následující schéma.

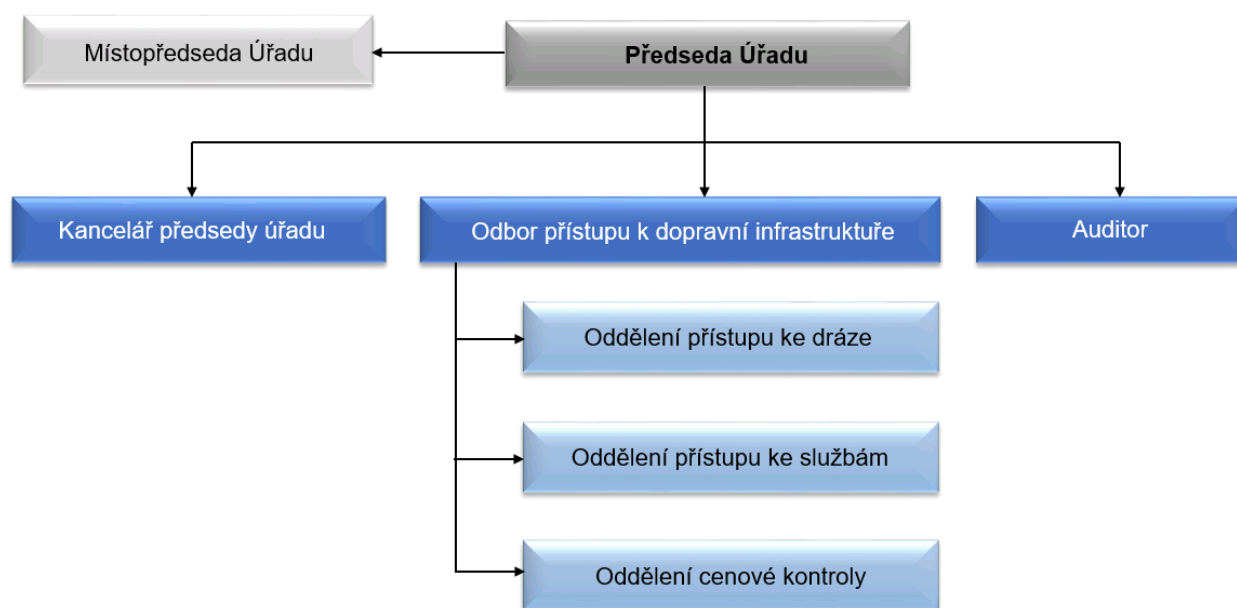
Postavení Úřadu:

Úřad byl zřízen v roce 2017 zákonem č. 320/2016 Sb., o Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře, a je ústředním orgánem státní správy. Společně s ostatními ústředními orgány státní správy je Úřad uveden také v zákoně č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. V čele Úřadu stojí předseda, který je služebním orgánem pro státní zaměstnance zařazené v Úřadu podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. Úřad je správcem kapitoly 373 státního rozpočtu a má celkový systemizovaný počet 23 zaměstnanců.

Výkon státní správy zajišťuje odbor přístupu k dopravní infrastruktuře. Ten se skládá z oddělení přístupu ke dráze, oddělení přístupu ke službám a oddělení cenové kontroly. Chod Úřadu zabezpečuje oddělení kanceláře předsedy úřadu, které má na starosti nejen hospodaření Úřadu a personalistiku, ale také právní a IT servis.

Organizační schéma Úřadu:

Úřad a výkon státní správy

Kompetence a úkoly Úřadu vyplývají z celé řady zákonů a předpisů EU, případně jsou konkretizovány ve vyhláškách.

Nejdůležitější předpisy národní legislativy:

- zákon č. 320/2016 Sb., o Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře
- zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách
- vyhláška č. 76/2017 Sb., o obsahu a rozsahu služeb poskytovaných dopravci provozovatelem dráhy a provozovatelem zařízení služeb
- vyhláška č. 173/1995 Sb., kterou se vydává dopravní řád drah
- zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví
- zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
- zákon č. 526/1990 Sb. o cenách
- zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen
- výměr MF, kterým se každoročně vydává seznam zboží s regulovanými cenami (zveřejňováno v Cenovém věstníku Ministerstva financí)
- zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- zákon č. 255/2016 Sb., o kontrole (kontrolní řád)

Nejdůležitější předpisy evropské legislativy:

- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2018/1795, kterým se stanoví postup a kritéria pro provedení testu hospodářské vyváženosti podle článku 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2017/2177 ze dne 22. listopadu 2017 o přístupu k zařízením služeb a k službám souvisejícím s železniční dopravou
- rozhodnutí Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2075 ze dne 4. září 2017, kterým se nahrazuje příloha VII směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru
- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2370 ze dne 14. prosince 2016, kterou se mění směrnice 2012/34/EU, pokud jde o otevření trhu vnitrostátních služeb v přepravě cestujících po železnici a správu a řízení železniční infrastruktury
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/545 ze dne 7. dubna 2016 o postupech a kritériích týkajících se rámcových dohod pro přidělování kapacity železniční infrastruktury
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/1100 ze dne 7. července 2015 o povinnosti členských států předkládat zprávy v rámci sledování železničního trhu
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/909 ze dne 12. června 2015 o způsobech výpočtu nákladů přímo vynaložených na provoz železniční dopravy

- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/429 ze dne 13. března 2015, kterým se stanoví pravidla zohledňování nákladů způsobených emisemi hluku
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/171 ze dne 4. února 2015 o některých aspektech postupu vydávání licencí železničním podnikům
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/10 ze dne 6. ledna 2015 o kritériích pro žadatele o přidělení kapacity železniční infrastruktury a o zrušení prováděcího nařízení (EU) č. 870/2014
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 869/2014 ze dne 11. srpna 2014 o nových službách v osobní železniční dopravě
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU ze dne 21. listopadu 2012 o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 913/2010 ze dne 22. září 2010 o evropské železniční síti pro konkurenceschopnou nákladní dopravu
- rozhodnutí Komise 2009/750/ES ze dne 6. října 2009 o definici evropské služby elektronického mýtného a jejích technických prvků
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/52/ES ze dne 29. dubna 2004 o interoperabilitě elektronických systémů pro výběr mýtného ve Společenství
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/12/ES ze dne 11. března 2009 o letištních poplatcích

Činnosti Úřadu

Úřad provádí správní, dozorové a kontrolní činnosti. Stěžejním předmětem výkonu státní správy je regulace přístupu na železniční dopravní cestu, přístupu k dalším službám včetně řešení sporů, a cenová kontrola v regulovaných oblastech, tj. užití železniční infrastruktury celostátních a regionálních drah a veřejně přístupných vleček, veřejné užití jinak veřejně nepřístupné vlečky a užití zařízení služeb a poskytování služby pro účely bezprostředně související s provozováním drážní dopravy.

Činnosti dle zákona o dráhách v roce 2020

Novela zákona o dráhách (zákon č. 367/2019 Sb.) účinná od 15. 1. 2020, rozšířila agendu Úřadu a přinesla nové činnosti a více kompetencí v oblasti správního trestání. Úřad nyní:

- vede a zveřejňuje seznamy vleček veřejně přístupných, vleček veřejně nepřístupných, jejichž užití je provozovatel povinen umožnit (§ 22a)
- schvaluje plán omezení provozování dráhy (§ 22c)
- posuzuje zákonnost podmínek k omezení provozování dráhy mimo plán (§ 23c)
- rozhoduje o uzavírání smlouvy o poskytnutí služeb (§ 23d)
- účastní se jednání koordinačního orgánu pro přiděl kapacity (§ 32)

- rozhoduje o ohrožení hospodářské vyváženosti drážní dopravy provozované na základě smlouvy o veřejných službách (§ 34d)
- rozhoduje o (ne)souladu prohlášení o dráze se zákonem (§ 34e)
- rozhoduje o (ne)souladu procesu přidělování kapacity (včetně rámcových smluv) se zákonem (§ 34f)
- posuzuje soulad smlouvy o provozování drážní dopravy se zákonem (§ 34g)

Úřad projednává přestupky podle zákona o dráhách:

- za neumožnění užití veřejně nepřístupné vlečky v rozporu s § 22a odst. 3;
- za nesplnění oznamovací povinnosti provozovatele vlečky v rozporu s § 22a odst. 5;
- za členství ve statutárním nebo kontrolním orgánu anebo zaměstnání u provozovatele dráhy, přidělce nebo nezávislého přidělce v rozporu s § 22b odst. 2, § 32a odst. 2, 3 nebo 6 nebo § 42a odst. 2;
- za nevydání nebo nerespektování předpisu k vyloučení diskriminačního jednání a střetu zájmů nebo nedovolené uzavření smlouvy o zápůjčce provozovatelem dráhy (§ 22b odst. 1, § 22 b odst. 4);
- za použití příjmů nebo prostředků k provozování dráhy v rozporu s § 22b odst. 3 nebo § 42b odst. 1;
- za neumožnění využití přidělené kapacity a neumožnění provozování drážní dopravy v rozporu s § 23 odst. 1 písm. a) nebo d);
- za neumožnění přístupu ke službám v rozporu s § 23 odst. 1 písm. b);
- za stanovení ceny za užití dopravní cesty nebo přidělení kapacity diskriminačním způsobem v rozporu s § 23 odst. 1 písm. c);
- za neumožnění objezdu nesjízdného úseku v rozporu s § 23 odst. 1 písm. e);
- za nevedení seznamu provozovaných drah v rozporu s § 23 odst. 1 písm. f);
- za nezpracování analýzy přetížené dráhy v rozporu s § 23 odst. 5;
- za nepřijetí plánu na odstranění přetížení dráhy v rozporu s § 23 odst. 6;
- za omezení provozování dráhy v rozporu s § 23b nebo § 23c;
- za neposkytnutí služby v rozporu s § 23d odst. 1;
- za poskytování služeb nikoliv prostřednictvím pobočky a nevedení odděleného účetnictví při poskytování služeb v rozporu s § 23f;
- za přidělení kapacity dráhy nebo obstarání výkonu hlavních činností za provozovatele dráhy bez oprávnění v rozporu s § 32 odst. 3;
- za přihlížení přidělce nebo umožnění zasahování do svého rozhodování o hlavních činnostech v rozporu s § 32a odst. 1;
- za nezdržení se výkonu činnosti uvedené v § 32a odst. 3;
- za nevydání nebo nerespektování předpisu přidělce k vyloučení diskriminačního jednání a střetu zájmů nebo nedovolené uzavření smlouvy o zápůjčce provozovatele dráhy (§ 32a odst. 5, § 42b odst. 2);
- za sjednání ceny za užití dráhy nebo za přidělení její kapacity diskriminačním způsobem nebo v rozporu s cenovými předpisy (§ 32a odst. 7);

- za nezpracování prohlášení o dráze, jeho nezveřejnění a neumožnění se k němu vyjádřit v podle § 33 odst. 1;
- za nepřidělení kapacity podle § 34, § 34a nebo § 34b;
- za nezpracování jízdního řádu podle § 40 odst. 1;
- za nepředání údajů z jízdního řádu v rozporu s § 40 odst. 2;
- za odměňování zaměstnance provozovatele dráhy nebo přijetí majetkového plnění od jiného podnikatele v rámci téhož vertikálně integrovaného podniku v rozporu s § 42a odst. 3;
- za nezamezení přístupu k informacím u osob provozovatele dráhy nebo porušení povinnosti mlčenlivosti v rozporu s § 42a odst. 4;
- za porušení zákazu přihlížení k pokynům v rozporu s § 42a odst. 5;
- za uzavření smlouvy, poskytnutí plnění, přistoupení k dluhu nebo nevedení odděleného účetnictví v rozporu s § 42b odst. 2, 3, 4, 5;
- za porušení povinnosti při zřizování odštěpných závodů uvedených v § 42c;
- za nevedení odděleného účetnictví nebo použití veřejných prostředků v rozporu s § 62 odst. 4;
- vykonává státní dozor v rozsahu své působnosti
- vyjadřuje se jako dotčený orgán
- provádí monitoring železničního trhu podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1100 o povinnosti členských států předkládat zprávy v rámci sledování železničního trhu

Činnosti dle zákona o civilním letectví

- rozhoduje o souladu letištního ceníku s § 42e a o způsobu jeho stanovení (§ 42i)
- kontroluje plnění povinnosti provozovatele letiště a leteckého dopravce podle části čtvrté, hlavy VI zákona (§ 89a)
- projednává přestupky za neprojednání letištního ceníku s leteckými dopravci podle § 42g

Činnosti dle zákona o pozemních komunikacích

- vyjadřuje se k podmínkám smlouvy podle § 22c a § 22e mezi poskytovatelem evropského mýtného a provozovatelem elektronického mýtného (§ 22h).

Činnosti dle zákona o cenách

- Úřad zjišťuje, zda nedochází k porušování zákona a cenových předpisů, a ověřuje správnost předkládaných podkladů pro řízení o porušení cenových předpisů,
- provádí cenovou kontrolu podle § 14
- projednává přestupky podle § 16

Správní řízení v roce 2020

Jedním z typů správního řízení je schvalování plánu omezení provozování dráhy, které je pravidelně vykonávanou agendou Úřadu. Protože je nezbytné provádět údržbu a modernizaci dráhy za provozu, určil zákonodárce jasná pravidla, za kterých je možné provozování dráhy omezit. Takovému omezení provozování dráhy předchází proces projednání konkrétních výluk, a to se všemi dotčenými osobami, zejména s dopravci. Cílem projednání je minimalizovat dopady omezení na dopravu. Také zde se výrazně projevila novela zákona o dráhách účinná od 15. 1. 2020 a schválení Úřadem již podléhá každý návrh plánu omezení provozování dráhy nebo jeho změna, realizovaná z důvodu provádění činností spojených s údržbou nebo opravou dráhy, činností spojených s uskutečňováním stavby dráhy nebo na dráze nebo jiných činností ohrožujících bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy na dráze, pokud je vydáno pro stavbu dráhy nebo na dráze stavební povolení a v ostatních případech, překračuje-li předpokládaná doba omezení 24 hodin. V důsledku této změny vedl Úřad téměř dvojnásobné množství řízení než v roce předchozím, přestože uvedenou novelou byla Úřadu odebrána kompetence ke schvalování omezení provozování dráhy na dráze speciální, tramvajové, trolejbusové nebo lanové.

Množství projednávaných případů bylo ovlivněno také vzniklou situací (pandemie covid 19), kdy provozovatel dráhy, resp. zhotovitel stavby musel vzhledem k absenci zaměstnanců, techniky nebo materiálu mnoho stavebních prací přerušit nebo zrušit. Byly provedeny nutné úpravy harmonogramů probíhajících staveb a došlo k vyhodnocení, zda je možné stavby provést a dokončit v roce 2020, nebo bude muset být jejich realizace odložena do následujícího roku. Některá omezení proto byla Úřadem schvalována opakovaně. Délku vedených řízení ovlivňuje nejen kvalita podkladů, ale také počet účastníků řízení. Pokud jsou účastníky řízení zahraniční dopravci, může dojít v důsledku složitějšího doručování k významnému prodloužení celého procesu.

Úřad vedl rovněž přestupková řízení. Kromě porušení pravidel cenové regulace, o nichž zpráva podrobněji pojednává v části týkající se cenové kontroly a státního dozoru, šlo o případ porušení plnění povinností provozovatele dráhy v rozporu se zákonem o dráhách. Úřad uznal právnické osoby vinnými a uložil jim pokuty v celkové výši 245 000 Kč (zákon o dráhách 10 000 Kč, zákon o cenách 235 000 Kč).

Nejnáročnější agendou, pokud jde o správní řízení, je posuzování souladu prohlášení o dráze se zákonem o dráhách. Prohlášení o dráze je dokument, ve kterém provozovatel dráhy stanovuje kromě jiného pravidla pro přístup na dráhu a její užití, cenu za užití dráhy nebo přidělení kapacity a pravidla pro jejich výpočet a podmínky přístupu ke službám. Tyto podmínky jsou pak závazné a jsou zapracovány do smlouvy o provozování drážní dopravy mezi dopravcem a provozovatelem dráhy. Prohlášení o dráze zpracuje přidělcce a zveřejní jej nejpozději 12 měsíců přede dnem nabytí platnosti jízdního řádu. Proto se řízení vedená v roce 2020 vztahují jak k prohlášení o dráze 2020, tak k prohlášení o dráze 2021. Celkem bylo vedeno 7 řízení, z toho 6 na základě podnětů a 1 řízení bylo zahájeno z moci úřední. Ve většině případů byl

shledán nesoulad se zákonem o dráhách a byla stanovena lhůta, po jejímž uplynutí nemohl jeho zpracovatel nezákonnou část použít.

Řízení o přezkoumání souladu prohlášení o dráze se zákonem o dráhách se týkala:

- koordinace a přidělení kapacity dráhy, pro údržbu, obnovu a rozvoj infrastruktury
- zařízení služeb, místa nakládky a vykládky
- fakturace, ceny za přidělení kapacity, ceny za užití dráhy pro jízdu vlaku a pro posun, pravidla pro jejich výpočet a podmínky jejich uplatnění článku
- cen za užití dráhy a jejich jednotlivých koeficientů

Kromě standardní agendy se Úřad zabýval i podnětem, který se týkal znemožnění užití vlečky pro nakládku a vykládku zboží tak, že v rozhodném čase dosud nezjištěná osoba na dráhu umístila bagr. V rámci státního dozoru bylo zjištěno, že provozovatel dráhy danou vlečku, kde mělo dojít k nakládce zboží, neuvedl mezi vlečkami veřejně nepřístupnými, u kterých je provozovatel povinen umožnit jejich užití. Současně je povinen takovou skutečnost v zákonem stanovené lhůtě oznámit Úřadu. Nová povinnost byla provozovatelům vleček uložena výše uvedenou novelou zákona o dráhách, stejně tak jako vznikla Úřadu povinnost vedení seznamu vleček a jejich zveřejnění na svých webových stránkách. S provozovatelem dráhy kategorie vlečky bylo zahájeno přestupkové řízení, které nebylo dosud pravomocně ukončeno.

Na Úřad se obrátil dopravce KPT rail, s. r. o., který měl v letní sezóně 2020 zájem provozovat drážní dopravu na trati Děčín – Oldřichov u Duchcova, na které byla od roku 2010 rozhodnutím Drážního úřadu zastavena veřejná drážní doprava. Záměr dopravce trvá i v roce 2021. Státní organizace Správa železnic tomuto dopravci na předemětné trati opakovaně kapacitu dráhy nepřidělila. Důvodem mělo být zastavení dopravy Drážním úřadem. Úřad tedy musel rozhodnout, zda rozsah přidělené kapacity dráhy nebo postup při jejím přidělování není v rozporu se zákonem o dráhách. Rozhodnout ve prospěch dopravce nebylo možné, vzhledem k nevyhovujícímu technickému stavu železniční trati. V tomto případě se Úřad mimo jiné také opíral o rozhodovací praxi dalších správních úřadů, např. Drážního úřadu nebo Ministerstva dopravy.

Spory o přístup na vlečku nebývají nijak ojedinělé. Kromě již zmíněných případů došlo Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, na který se původně obrátila společnost ČD Cargo a. s., k předání sporu mezi touto společností a společností PKP CARGO INTERNATIONAL, a. s. Úřad měl zjistit, zda ze strany společnosti PKP CARGO INTERNATIONAL, a. s., nedošlo k diskriminačnímu stanovení ceny za užití dráhy nebo za přidělení její kapacity nebo k jejímu stanovení v rozporu s cenovými předpisy. Vzhledem k tomu, že obě společnosti podnikají jako dopravci, vznikl mezi nimi konkurenční vztah, přičemž jedna z nich má přidělit kapacitu druhé. V takovýchto případech Úřad zpravidla nařizuje státní dozor nebo cenovou kontrolu pro důkladné posouzení celé situace. K zahájení cenové kontroly došlo i v tomto případě. Jedná se však o veřejně nepřístupnou vlečku s povinností umožnění přístupu, kde je regulace ze strany státu minimální.

V oblasti vyjednávání letištních poplatků se vyskytla řada námitek. Žádná z nich však nebyla u Úřadu uplatněna dle zákona o civilním letectví. Otázka interoperability evropského elektronického mýta v roce 2020 nebyla řešena.

V roce 2020 byl Úřad nucen se podle článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie obrátit na Soudní dvůr Evropské unie se žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce (věc C-453/20 CityRail). Ta se týkala výkladu pojmů místo nakládky a vykládky podle směrnice 2012/34/EU a možnosti provozovatele dráhy měnit kdykoliv výši cen za použití železniční infrastruktury nebo zařízení služeb. Důvodem byla potřeba zajistit výklad vnitřně rozporných ustanovení této směrnice.

Řízení o opravných prostředcích

Proti většině rozhodnutí vydaných ve správním řízení, včetně řízení o posouzení souladu prohlášení o dráze se zákonem o dráhách, nebo v řízení o přestupku využívají účastníci řízení opravné prostředky a podávají rozklady. O rozkladech rozhoduje předseda Úřadu na základě návrhů na rozhodnutí, které předkládá rozkladová komise. Členy rozkladové komise jsou většinou externí specialisté na správní i dopravní právo a rovněž odborníci na železniční dopravu. Jednání rozkladové komise probíhala ve většině případů formou videokonference.

Soudní řízení

Mezi další rozsáhlé agendy Úřadu patří agenda soudních řízení vztahujících se k jeho činnosti. Kromě jiného jde také o zpracování vyjádření a jiných dokumentů k žalobám podaným účastníky správních řízení. Ti buď žádají, aby soud znovu projednal věc, o níž již Úřad rozhodl, nebo se obrací na soud, aby posoudil rozhodnutí vydané Úřadem. V případech, kdy Úřad rozhoduje ve sporném správním řízení nebo o jiné právní věci, která vyplývá ze vztahu soukromého práva (např. posuzování souladu prohlášení o dráze se zákonem o dráhách), jsou podle stávající judikatury k projednání žaloby příslušné obecné soudy. Žaloby proti rozhodnutím Úřadu vydaným v klasickém (nesporném) správním řízení (např. omezení provozování dráhy) nebo v řízení o přestupku projednávají správní soudy. Počet žalob postupně narůstá a vyžaduje precizní a rychlé zpracování podkladů pro soudy.

Jediným případem, o kterém zatím soud rozhodl, je žaloba proti rozhodnutí Úřadu. Úřad ve správním řízení, a následně i v řízení před soudy, řešil otázku, zda měl být v roce 2017 prováděn test hospodářské vyváženosti či nikoliv. Příčinou sporu byla nejasná přechodná ustanovení novely zákona o dráhách. Městský soud v Praze dal Úřadu za pravdu, následně pak Nejvyšší správní soud v roce 2019 jeho rozsudek potvrdil a kasační stížnost zamítl.

V roce 2020 nebylo vydáno žádné další meritorní rozhodnutí ani obecným soudem ani správním soudem. Obecné soudy se opět zabývaly příslušností soudů k řízení o novém projednání věci, tj. o posouzení souladu prohlášení o dráze se zákonem, o níž již rozhodl Úřad.

Obvodní soud pro Prahu 1 avizoval, že se ohledně této otázky obrátí na Soudní dvůr Evropské unie.

I nadále platí závěr vyplývající z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2014, č. j. 1 As 28/2014-62, a příslušné jsou soudy v občanském soudním řízení podle části páté občanského soudního řádu.

Žaloby podané k obecným soudům se týkají v naprosté většině rozhodnutí vydaných Úřadem v řízení o posouzení souladu prohlášení o dráze se zákonem o dráhách. Žaloby podané správnímu soudu se vztahují k řízení o přestupku a řízením o omezení provozování dráhy.

Monitoring železničního trhu

Úřad každoročně předkládá Evropské komisi zprávy o využívání železniční infrastruktury, o vývoji technických a hospodářských podmínek a rozvoji trhu v oblasti železniční dopravy. Tyto zprávy Úřad vypracovává na základě prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2015/1100 o povinnosti členských států předkládat zprávy v rámci sledování železničního trhu. Toto nařízení není implementováno do našeho právního řádu, čímž jsou možnosti Úřadu sběru dat dosti omezeny.

Obsahem zpráv je roční přehled přepravních výkonů železniční dopravy, údaje o vývoji poplatků za použití infrastruktury, výši nákladů na její údržbu a modernizaci, vyhovění žádostem o přidělení kapacity dráhy, případech přetížení dráhy a kvalitě železničních služeb. Dále se monitoring zaměřuje na výnosy ze služeb poskytovaných v různých segmentech trhu: doprava nákladní a doprava osobní v členění na příměstskou, regionální a dálkovou. V případě osobní dopravy zprávy sledují podíl služeb prováděných v závazku veřejné služby na celkovém výkonu osobní drážní dopravy. Součástí zprávy jsou údaje o výši kompenzací poskytovaných státem a kraji ve prospěch objednané osobní dopravy v rámci plnění závazku veřejné služby. Zpráva dále monitoruje stupeň otevřenosti trhu, strukturu vlastnictví důležitých zařízení služeb poskytovaných dopravcům a údaje o zaměstnanosti a sociálních podmínkách v železničních podnicích.

V roce 2020 Úřad předkládal údaje za rok 2019. Součástí této zprávy je i přehled smluv o veřejných službách v přepravě cestujících uzavřených v příslušném roce. V tomto roce vstoupila v účinnost řada nových smluv, v nichž byl výrazně navýšen podíl privátního sektoru v osobní závazkové dopravě. Díky zkušenostem nabytým v předešlých letech a zpřesněné metodice Úřad vypracoval zprávu na takové úrovni, že mohla být v krátkém časovém období po odevzdání schválena příslušným orgánem Evropské komise bez doplňujících dotazů nebo připomínek.

Z hlediska vývoje na trhu též Úřad považuje za vhodné zmínit, že v průběhu roku došlo ke spojení dvou významných dopravců, a to PKP Cargo, a.s. a AWT. Vzniká zde tedy silná konkurenční zahraniční firma PKP CARGO INTERNATIONAL, a. s.

Cenová kontrola a státní dozor

Úřad je oprávněn k výkonu státního dozoru podle zákona o dráhách, ale také k provádění cenových kontrol v oblasti užívání drážní dopravní infrastruktury a zařízení služeb. Na základě zákona o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, provádí cenovou kontrolu ve smyslu zákona o cenách a zjišťuje, zda nedochází k porušování cenových předpisů v oblasti cen za užití dráhy, cen za přidělení kapacity dráhy a cen za poskytnutí služby prostřednictvím zařízení služeb. Při vlastním výkonu se postupuje podle kontrolního řádu. Kontrolní činnost vycházela z plánu kontrol podle § 27 kontrolního řádu na rok 2020.

Zaměření kontrolní činnosti v oblasti cenové kontroly

Oddělení cenové kontroly, jako cenový kontrolní orgán Úřadu, oprávněný k výkonu cenové kontroly ve smyslu § 2b odst. 3 zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, v roce 2020 prováděl cenové kontroly na základě vlastní kontrolní iniciativy Úřadu podle předem schváleného ročního plánu kontrol se zaměřením na dodržování podmínek pro stanovení věcně usměrňovaných cen za užití železniční infrastruktury celostátních a regionálních drah a veřejně přístupných vleček, a za užití zařízení služeb a poskytování služby pro účely bezprostředně související s provozováním drážní dopravy.

Počet kontrol za rok 2020

V průběhu roku 2020 bylo řešeno celkem 8 cenových kontrol (počítáno i se správními řízeními zahájenými z podnětu těchto kontrol). Z tohoto počtu byla jedna cenová kontrola zahájena již v roce 2018. Další tři cenové kontroly byly zahájeny v průběhu roku 2019. Během roku 2020 bylo pravomocně ukončeno celkem pět cenových kontrol včetně případného řízení o přestupku. V jedné z ukončených cenových kontrol nebylo zjištěno porušení cenových předpisů, zatímco ve zbývajících čtyřech případech bylo naopak porušení cenových předpisů zjištěno.

Počet porušení cenových předpisů za rok 2020

U dvou cenových kontrol zahájených v roce 2018 resp. 2019, bylo zjištěno porušení cenových předpisů, konkrétně se jednalo o porušení podmínek dodržování věcně usměrňovaných cen ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách a ve dvou případech cenových kontrol zahájených v roce 2019 a 2020 bylo zjištěno porušení povinností týkající se vedení a uchovávání cenové evidence podle § 11 zákona o cenách.

Byly uloženy 4 pokuty v celkové výši 235 000 Kč. Jedna z těchto pokut, která byla uložena ve výši 15 000 Kč, již byla zmíněna ve zprávě o kontrolní činnosti Úřadu za rok 2019, nicméně pravomocně bylo o ní rozhodnuto až v roce 2020. Dále byly uloženy dvě pokuty

ve výši 10 000 Kč a jedna pokuta ve výši 200 000 Kč. Všechny uvedené pokuty byly v termínu uhrazeny, termín pro pokutu ve výši 200 000 Kč vychází až na rok 2021. V průběhu kalendářního roku 2020 nebyl k Úřadu podán žádný podnět, který by byl vyhodnocen jako podnět k zahájení cenové kontroly.

Přehled o kontrolách plnění opatření k nápravě:

V návaznosti na cenovou kontrolu vyplývající z § 14 odst. 2 zákona o cenách nebyla z důvodu nevhodnosti takového řešení uložena žádná konkrétní opatření k nápravě. Odstranění závad se řešilo prostřednictvím sankcí.

Státní dozor

Podle zákona o dráhách je Úřad zmocněn k výkonu státního dozoru. Státní dozor v roce 2020 byl výrazně omezen z epidemičských důvodů (opatření přijatá v souvislosti s nouzovým stavem), protože se většinou odehrává v prostorách s větší koncentrací osob.

Stejně jako v předchozích letech i v roce 2020 dozorová činnost Úřadu vycházela z došlých podnětů nebo z moci úřední. Následně byly vykonány tři dozory. V souvislosti se dvěma státními dozory bylo zahájeno řízení o přestupku.

Z moci úřední byly zahájeny dva státní dozory. První byl státní dozor provedený u společnosti České dráhy, a. s., zaměřený na kontrolu, zda je vedeno oddělené účetnictví při poskytování služeb a zařízení služeb ve smyslu § 23f zákona o dráhách, stejně jako při provozování dráhy ve smyslu § 62 odst. 4 zákona o dráhách. Dále Úřad zjišťoval, jestli České dráhy, a. s., plní povinnosti provozovatele dráhy podle § 33 odst. 2 a provozovatele zařízení služeb podle § 23d odst. 2 zákona o dráhách. Ověření plnění nově vzniklých povinností dle § 42a až § 42c zákona o dráhách bylo též předmětem kontroly. Státní dozor nebyl doposud s ohledem na pandemii covid-19 ukončen.

Druhý státní dozor byl proveden u společnosti CZ Logistics, s. r. o. a souvisel s umístěním bagru na dráhu/vlečku, kterou tato společnost provozuje. Výsledkem je přestupkové řízení za porušení povinnosti stanovené § 22a odst. 5 zákona o dráhách, tj. že provozovatelka nesplnila svou oznamovací povinnost vůči Úřadu a v zákonem požadované lhůtě nesdělila, že jde o vlečku, jejíž užití je povinná umožnit způsobem podle § 22a odst. 3 písm. c) zákona o dráhách, tj. za účelem přístupu k manipulačnímu místu, jehož vlastník nebo provozovatel je odlišný od vlastníka nebo provozovatele vlečky.

V souvislosti s podnětem společnosti RegioJet, a. s. byl proveden třetí státní dozor v železničních stanicích Brno-Židenice a Bílovice nad Svitavou. Předmětem kontroly bylo prověření dodržování povinností provozovatele provozní součásti zařízení služeb – nosičů informačních systémů pro cestující. Kontrolou byly zjištěny nedostatky (porušení § 23d odst. 2 zákona o dráhách), které budou řešeny v samostatném řízení.

Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

Úřad, jako povinný subjekt, vyřizuje žádosti o informace vztahující se k jeho působnosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V období kalendářního roku 2020 bylo Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře podáno celkem 8 písemných žádostí o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Úřad vydal dvě rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti o poskytnutí informace podle § 15 zákona o svobodném přístupu k informacím, která se týkala platových tříd, platových tarifů, odměn a osobních příplatků zaměstnanců Úřadu, hodnocení státních zaměstnanců a počtu zaměstnanců na mateřské a rodičovské dovolené nebo v pracovní neschopnosti delší než jeden měsíc.

Proti rozhodnutí Úřadu byly podány dva rozklady, které se vztahovaly k přezkoumání zákonnosti rozhodnutí Úřadu o částečném odmítnutí žádosti o poskytnutí informací. Proti rozhodnutí Úřadu nebyla podána žádná žaloba, nebyl tedy ani vydán rozsudek soudu. Úřad nevyňaložil v souvislosti se soudním řízením o právech a povinnostech podle zákona o svobodném přístupu k informacím žádné dodatečné náklady.

Úřad neposkytl žádnou výhradní licenci.

Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím nebyla podána.

Žádosti o informace se týkaly zejména:

- náhrady škody, újmy a regresní úhrady dle zákona č. 82/1998 Sb.
- počtu zaměstnanců, platových tarifů, příplatků, benefitů a odměn
- oznámení o omezení provozování dráhy a rozhodnutí Úřadu o schválení plánu omezení provozování dráhy
- osvobození nebo slevy na poplatcích za použití dráhy v souvislosti se zmírněním dopadů epidemie COVID-19,
- údajů o představených, složení výběrových komisí, údajů o osobě auditora a o způsobu jeho výběru

Úřad jako povinný subjekt vyřizuje žádosti o informace vztahující se k jeho působnosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Základní informace o žádostech a o činnosti Úřadu vyplývající z právních předpisů jsou zveřejněny na internetových stránkách Úřadu.

Mezinárodní aktivity

Vzhledem k požadované spolupráci v rámci EU je nutná účast zástupců Úřadu na mezinárodních jednáních. Na některých akcích je účast povinná, na některých jednáních se připravuje nová legislativa, takže zastoupení České republiky je více než žádoucí.

V oblasti zahraničních pracovních cest se zástupci Úřadu zúčastnili před vypuknutím pandemie covid-19 pouze 2 jednání Evropské komise v Bruselu. Jednak šlo o plenární zasedání regulačních úřadů za účelem výměny informací a předávání zkušeností. Další jednání organizované Komisí bylo zasedání sdružení evropských nezávislých dozorových orgánů letištních poplatků Thessaloniki Forum v Bruselu, jehož předmětem byla novelizace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/12/ES ze dne 11. března 2009 o letištních poplatcích. Další služební cestou bylo jednání za účelem výměny zkušeností s Dopravným úřadem Slovenska, který je též mimo jiné regulačním úřadem ve Slovenské republice.

Účast Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře na mezinárodních jednáních v rámci Evropské unie je nutná vzhledem k požadované funkci Úřadu v rámci zapojení do mezinárodní spolupráce. Proto se Úřad účastnil řady dalších jednání, která proběhla formou videokonference. Tato forma však na jednu stranu plně nenahrazuje prezenční formu jednání, na druhou stranu rozšiřuje možnosti Úřadu účastnit se jednání více pracovních skupin.

Úřad je členem mezinárodního sdružení regulačních orgánů IRG Rail, jehož náplní je koordinovat spolupráci regulačních úřadů a vypracovávat společné zásady tak, jak to vyžaduje článek 57 směrnice 2012/34/EU. Úřad se formou videokonference zúčastnil dvou plenárních zasedání a několika jednání pracovních skupin.

Zástupci úřadu se v roce 2020 zúčastnili celkem tří zahraničních pracovních cest. Z toho jedna zahraniční pracovní cesta vedla na Slovensko na jednání se zástupci slovenského regulačního úřadu, dvě další zahraniční pracovní cesty směřovaly do Belgie (Bruselu) na jednání Evropské komise. Výdaje na zahraniční pracovní cesty byly ve výši 67 435,56 Kč. Evropská komise část cestovních výdajů na zahraniční pracovní cesty kompenzuje.

Hospodaření Úřadu

Úřad byl zřízen jako samostatný regulační úřad se samostatnou rozpočtovou kapitolou 373. Rozpočet na rok 2020 byl pro Úřad stanoven a schválen zákonem č. 335/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020 ze dne 4. 12. 2019. Podrobnosti o hospodaření Úřadu jsou obsaženy v materiálu **Návrh závěrečného účtu kapitoly 373 a hodnotící zpráva za rok 2020**. Přehled závazných ukazatelů a skutečností k 31. 12. 2020 je uvedený v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1

Přehled o plnění stanovených závazných ukazatelů k 31. 12. 2020

Název ukazatele	Konečný rozpočet k 31. 12. 2020	Skutečnost k 31. 12. 2020	% plnění
Souhrnné ukazatele			
Příjmy celkem		69 376,28	
Výdaje celkem	25 137 335	21 688 206,55	86,28
Specifické ukazatele – příjmy			
Daňové příjmy		8 000	
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem		51 000	
v tom: příjmy z rozpočtu Evropské unie bez společné zemědělské politiky celkem			
ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem		10 376,28	
Specifické ukazatele – výdaje			
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře	25 137 335	21 688 206,55	86,28
Průřezové ukazatele			
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	14 586 482	12 864 123	88,19
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	4 930 231	4 266 797	86,54
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	285 730	253 355	88,67
Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech	3 078 909	1 610 895	52,32
Platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě	11 207 573	11 006 828	98,21
Platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozené od platů ústavních činitelů			
Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.			
Výdaje spolufinancované zcela nebo částečně z rozpočtu Evropské unie bez společné zemědělské politiky celkem			
v tom: ze státního rozpočtu			
podíl rozpočtu Evropské unie			
Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem	326 075	326 075	100

Úřad nemá žádné podřízené úřady, neposkytuje žádné dotace. Veškeré jeho příjmy jsou potřebné pouze pro výkon státní správy. Schválený rozpočet byl ve výši 22 311 260,- Kč, konečný rozpočet k 31. 12. 2020 byl ve výši 25 137 335,- Kč. Konečný rozpočet zahrnuje zapojené nároky v částce 2 826 075,- Kč, kde 326 075,- Kč představují profilující nároky, dále se jedná o neprofilující nároky v částce 2 500 000,- Kč. Skutečné čerpání rozpočtu k 31. 12. 2020 bylo ve výši 21 688 206,55 Kč, tj. ve výši 86,28 % z konečného rozpočtu. Souhrnný ukazatel výdaje celkem stanovený pro rok 2020 byl dodržen.

Souhrnné ukazatele kapitoly 373 jsou daňové příjmy, dále nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem. Specifický ukazatel příjmy celkem nebyl rozpočtován. Hodnota ukazatele příjmy celkem byla k 31. 12. 2020 ve výši 69 376,28 Kč.

Dále se jednalo o specifický ukazatel výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu, který byl rozpočtován k 31. 12. 2020 v částce 22 311 260,- Kč, skutečnost byla k 31. 12. 2020 v částce 21 688 206,55 Kč včetně zapojených čerpaných nároků ve výši 2 282 135,76 Kč. Vyjádřeno v procentech ve vztahu ke konečnému rozpočtu čerpání bylo ve výši 86,28%. Specifické ukazatele stanovené pro rok 2020 byly dodrženy. Průřezové ukazatele kapitoly 373 byly rozčleněny na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci, povinné pojistné placené zaměstnavatelem, převod fondu kulturních a sociálních potřeb, platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech, platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě. V případě kapitoly 373 ukazatel platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci byl rozpočtován k datu 31. 12. 2020 ve výši 14 586 482,- Kč. Konečný rozpočet byl 14 586 482,- Kč. Skutečnost byla k 31. 12. 2020 v částce 12 864 123,- Kč, tj. ve výši 88,19 %. Ukazatel povinné pojistné placené zaměstnavatelem, jedná se o sociální pojistné organizace a zdravotní pojistné organizace, byl k 31. 12. 2020 rozpočtován ve výši 4 930 231,- Kč. Konečný rozpočet byl ve výši 4 930 231,- Kč. Skutečnost byla k 31. 12. 2020 v částce 4 266 797,- Kč, tj. ve výši 86,54 %.

Ukazatel přiděl fondu kulturních a sociálních potřeb byl k 31. 12. 2020 rozpočtován ve výši 285 730,- Kč. Konečný rozpočet byl ve výši 285 730,- Kč. Skutečnost byla k 31. 12. 2020 v částce 253 355,- Kč, tj. ve výši 88,67%.

Ukazatel platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech byl k datu 31. 12. 2020 rozpočtován ve výši 3 078 909,- Kč. Konečný rozpočet byl ve výši 3 078 909,- Kč. Skutečnost k 31. 12. 2020 byla v částce 1 610 895,- Kč, tj. ve výši 52,32 %.

Ukazatel platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě byl k datu 31. 12. 2020 rozpočtován ve výši 11 207 573,- Kč. Konečný rozpočet byl ve výši 11 207 573,- Kč. Skutečnost k 31. 12. 2020 byla v částce 11 006 828,- Kč, tj. ve výši 98,21 %.

Jednotlivé průřezové ukazatele stanovené pro rok 2020 byly dodrženy.

Kapitálové výdaje v rámci programového financování

Mezi hlavní cíle programového financování patřilo v roce 2020 dovybavení osobním autem pro oblast autoprovozu. Základní stanovený ukazatel celkové výdaje vedený v informačním systému programového financování byl dodržen. V roce 2020 se jednalo o akci EDS/SMVS 173V011000001 o názvu Dopravní prostředky. Na základě Dynamického nákupního systému na dodávky osobních vozidel organizovaného Ministerstvem financí v rámci Výzvy číslo 10-19 byl pořízen osobní automobil kategorie 2A benzín. Dodavatelem byla firma Hyundai Motor Czech, s.r.o. Pořizovací cena byla 326 075,- Kč. Kupní smlouva s dodavatelem akce byla uzavřena 27. 12. 2019. Finanční platba na účet dodavatele akce byla provedena dne 27. 4. 2020. Proces pořízení automobilu je veden v evidenčním elektronickém nástroji EZAK pod systémovým číslem P19V00000096, MF 14784/2019/6602.

Celkové rozpočtové prostředky programu 17301 ve výši 7 100 000,- Kč, byly k 31. 12. 2020 vyčerpány v částce 4 990 342,45 Kč. Z tohoto důvodu bude mít Úřad v rámci celého programu 17301 k dispozici dosud nevyužité profilující nároky ve výši 2 109 657,55 Kč.

Výdaje účelově určené na programové financování podle jednotlivých akcí jsou uvedeny v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2

Program č. 17301 o názvu Rozvoj a obnova materiálně technické základny Úřadu ve stavu k 31. 12. 2020 za období let 2017 až 2020

Číslo akce	Název akce	Celková alokace finančních prostředků	Skutečnost za rok 2017, 2018	Skutečnost za rok 2017, 2018, 2019, 2020	v %
173V011000001	Dopravní prostředky	700 000		326 075	46,58
173V011000002	Programové vybavení	4 000 000	335 315	2 567 704,50	64,19
173V011000003	Stroje, přístroje	500 000	357 534	357 534	71,51
173V011000004	Výpočetní technika	1 900 000	1 739 028,95	1 739 028,95	91,53
17301	Celkem	7 100 000	2 431 877,95	4 990 342,45	70,29

Program rozvoje materiálně technické základny Úřadu byl zpracován v době, kdy nebylo známo sídlo úřadu, stav budovy ani požadavky na vybavení odvíjející se z konkrétního stavu budovy sídla. V rámci pětiletého programu byly realizovány pouze ty akce, které jsou pro chod Úřadu nezbytné, jak bylo výše uvedeno. Ostatní akce budou opětovně přehodnoceny. Na základě tohoto přehodnocení budou buď dokončeny, nebo zrušeny, pokud nebudou shledány jako nezbytné.

Nároky vůči státnímu rozpočtu k 31. 12. 2020

K 31. 12. 2020 Úřad vykázal ve Státní pokladně nevyčerpané prostředky vůči konečnému rozpočtu úhrnem 29 146 880,40 Kč, tzv. nároky. Jedná se o profilující nároky ve výši 13 852 205,55 Kč, neprofilující nároky ve výši 15 294 674,85 Kč. Profilující nároky vznikly nevyčerpaním částky 11 742 548,- Kč na platy, ostatní osobní náklady a nevyčerpaním částky ve výši 2 109 657,55 Kč u jednotlivých investičních akcí programového financování EDS/SMVS v rámci programu 17301 Rozvoj materiálně technické základny Úřadu. Profilující nároky budou pravděpodobně zapojeny v roce 2021 na další dovybavení Úřadu přístroji a výpočetní technikou. U neprofilujících nároků předpokládáme zapojení v letech 2021, 2022, 2023, 2024 pro oblast běžných provozních výdajů jako jsou zejména dovybavení úřadu, právní služby, školení, služby, údržba a rozvoj IT a provozování, podpora IT systémů a na další běžné provozní výdaje, protože stávající rozpočet na roky 2021 až 2023 je nepostačující k zajištění nezbytně nutného chodu Úřadu. Případně po projednání s Ministerstvem financí budou nevyčerpané nároky využity v tvorbě nového programu EDS/SMVS na zabezpečení materiálně technického vybavení zejména pro oblast IT v oblasti kapitálových výdajů.

Systemizace a naplnění počtu pracovních a služebních míst

Pokud se týká počtu zaměstnanců, Úřad měl stanoven na základě schváleného rozpočtu k 1. 1. 2020 závazný ukazatel 23 zaměstnanců, z toho 3 zaměstnance v režimu zákoníku práce a 20 zaměstnanců v režimu služebního zákona. Jako skutečnost k 31. 12. 2020 vychází v přepočtených stavech celkový přepočtený stav zaměstnanců 21,59 (zaokrouhлено 22), z toho 2 zaměstnanci v režimu zákoníku práce a 19,59 (zaokrouhлено 20) zaměstnanců v režimu služebního zákona. Z toho vyplývá průměrný plat zaměstnance ve výši 48 702,- Kč, což odpovídá předpokládanému průměrnému platu z hlediska schválených ukazatelů pro platovou oblast.

Evidenční stavy celkového počtu zaměstnanců vždy k prvnímu dni v jednotlivých měsících v průběhu roku 2020 jsou uvedeny v tabulce č. 3 Evidenční stav zaměstnanců Úřadu v roce 2020.

Tabulka č. 3

Evidenční stav zaměstnanců Úřadu v jednotlivých měsících roku 2020

2019	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Počet	22	21	21	21	22	22	22	22	20	22	23	23

Úřad předpokládal naplnění všech systemizovaných míst v průběhu roku 2020. V průběhu roku však došlo k odchodu 3 zaměstnankyň a 1 zaměstnankyně nastoupila na mateřskou dovolenou. Výběr nových zaměstnanců je nutné vzhledem k obtížnosti jednotlivých agend provádět

zodpovědně, což je vzhledem k organizaci výběrových řízení značně komplikované. Přesto se podařilo obsadit téměř všechna systemizovaná místa a fyzický počet zaměstnanců Úřadu k 31. 12. 2020 byl v počtu 23 zaměstnanců celkem. Úřad nemá žádného státního zaměstnance zařazeného mimo výkon služby z organizačních důvodů.

Z hlediska dodržování a prosazování principů rovného postavení mužů a žen jsou finanční prostředky kapitoly ve mzdové a platové oblasti vynakládány rovnoměrně. Princip genderové rovnosti je dodržován jak v záležitostech odměňování, tak při čerpání FKSP, při vzdělávání, v pracovních příležitostech a pracovních podmínkách jednotlivých zaměstnanců Úřadu. Úřad nevede žádnou grantovou a dotační politiku v dané oblasti. Ve vztahu poměru zaměstnaných žen a mužů zde prozatím převažují mírně muži v počtu 13, zatímco žen je 10.

Tabulka č. 4

Přehled platové oblasti Úřadu za období 2018 až 2020

Číselné údaje v Kč

Název ukazatele	rok 2018	rok 2019	rok 2020	index 2020/2019
Platy zaměstnanci zákoník práce	1 584 854	1 584 557	1 610 895	1,02
Platy zaměstnanci služební zákon	6 030 541	10 640 770	11 006 828	1,03
Celkem platy zaměstnanců	7 615 395	12 225 327	12 617 723	1,03
Ostatní osobní platby	421 665	271 400	246 400	0,91
Průměrný evidenční přepočtený počet zaměstnanců	13,57	21,13	21,59	1,02
Fyzický počet zaměstnanců k 31. 12. běžného roku	19	22	23	1,05
Průměrný měsíční plat	46 766	48 215	48 702	1,01

Tabulka č. 4 zahrnuje přehledné srovnání ukazatelů platů za porovnatelné roky 2018 až 2020.

Úřad dále řešil změnu osobního příplatku v souvislosti s hodnocením státního zaměstnance za kalendářní rok 2018, jehož výkon služby se výrazně zhoršil. Státní zaměstnanec využil opakovaně odvolání. V roce 2020 náměstek ministra vnitra pro státní službu rozhodnutí služebního orgánu Úřadu o snížení osobního příplatku potvrdil. Rozhodnutí o snížení osobního příplatku i služební hodnocení státního zaměstnance za rok 2018 bylo v souladu se zákonem.

Vnitřní a vnější kontroly

Ve sledovaném období roku 2020 neproběhly v Úřadu veřejnosprávní kontroly, prověrka Pražské správy sociálního zabezpečení k vedení agendy sociálního zabezpečení je ohlášena na 1. čtvrtletí 2021.

Hospodaření organizace je vedeno v souladu s vnitřním řídicím a kontrolním systémem, s přímým zapojením vedení Úřadu, včetně jeho předsedy. Součástí finančního řízení jsou všechny kontrolní fáze v odpovědnosti vedoucích pracovníků, následná kontrola vybraných operací a postupů probíhá i s prověřením interním auditem. Veškeré nákupy zboží a služeb s hodnotou nad 50 tisíc Kč Úřad realizuje formou centrálních nákupů, nebo v prostředí elektronického tržiště NEN a jsou zveřejňovány v registru smluv.

V roce 2020 proběhl interní audit v oblasti hospodaření při pořízení majetku a služeb a následný audit odstranění nedostatků v oblastech platů zaměstnanců a personalistiky. Cílem auditu bylo pravidelné prověření hospodaření Úřadu u hlavních výdajových položek a odstranění nedostatků při vedení personální a mzdové agendy. Auditem bylo potvrzeno dodržování zásad a správnost účetních postupů sledovaných operací při hospodaření se svěřeným majetkem. V oblasti vedení spisové dokumentace přetrvávají nedostatky popsány ve zprávě o zjištěních z vykonaného finančního auditu č. 1/2020.

Projednané závěry auditu byly odsouhlaseny příslušnými vedoucími zaměstnanci a zjištěné nedostatky jsou průběžně odstraňovány. Další audit, v souladu se střednědobým a krátkodobým plánem, bude proveden ve 2. polovině roku 2021.

Závěr

Závěrem lze konstatovat, že rok 2020 byl jedním z nejnáročnějších s ohledem na omezení vyplývající z pandemie covid-19. Veškeré agendy, včetně agend vyplývajících z novely zákona o dráhách, se prakticky plně rozběhly. Navíc Úřad začal ve větší míře poskytovat požadovaná stanoviska a informace soudům.

Z hlediska řízení a organizace bylo a zůstává nejdůležitějším úkolem dokončení zbývajících vnitřních předpisů. Ukončila se plně implementace programového vybavení spisové služby a správního řízení. Naší prioritou zůstává zvyšování kvality vykonávaných činností a prohlubování spolupráce s ostatními správními úřady. V nejdůležitější otázce, obstat v nadcházejících soudních řízeních v podaných žalobách, nedošlo k žádnému posunu.

S ohledem na pokračující pandemii lze předpokládat, že i rok 2021 bude neméně náročný a bude nutno postupovat při stávajících omezeních. Přesto jsme přesvědčeni, že práce při pandemických omezeních se v žádném případě navenek k účastníkům nikterak neprojeví.